

середньої освіти; 2) група загальноосвітніх навчальних предметів, безпосередньо пов'язаних із відповідним профілем; курси за вибором; проект концептуальної моделі фундаменталізації змісту освіти на основі діяльнісного підходу, в умовах профільного навчання; модель формування системи екологічних знань старшокласників у процесі фундаменталізації змісту освіти та програму курсу за вибором «Екологія у житті людини» для учнів старшої школи;

здійснено: експериментальну апробацію розробленої раціональної системи навчальних предметів і курсів за вибором, у яких реалізується зміст освіти в старшій школі. Аналіз результатів упровадження розробленої раціональної системи свідчить, що вона позитивно впливає як на індивідуальні особливості, інтереси і потреби учнів, так і формування у них орієнтації на той чи інший вид майбутньої професійної діяльності;

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗНАТЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК ДИДАКТИЧНА УМОВА ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ В УМОВАХ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Г. О. Васьківська, канд. пед. наук

Сьогодення характеризується прискоренням соціальних ритмів, наростанням обсягів необхідної інформації, інтенсифікацією соціальних і професіональних контактів між окремими людьми, соціальними групами і професіональними співтовариствами. Саме тому дослідники вважають, що зміст освіти слід розглядати як систему наукових знань, умінь і навичок, у процесі оволодіння якими в учнів формується науковий світогляд, розвивається критичне мислення і здібності. У цьому контексті особливого значення набуває теоретична підготовка учнів старшої школи, що передбачає засвоєння ними фундаментальних знань і формування готовності до їх практичного застосування (Бабанський Ю. К.). Це стає можливим за умови, якщо знання вирізнятимуться функціонально повнотою, властивою лише системі. Як основні завдання формування системи знань в учнів старшої школи, які мають розв'язуватися за умови фундаменталізації змісту освіти, можна виокремити: визначення основних напрямів міждисциплінарної інтеграції предметів гуманітарного і природничого циклів; формування цілісності знань про людину на основі взаємозв'язку гуманітарних і природничих наук; виявлення та опис фундаментальних дидактичних одиниць змісту гуманітарної і природничої освіти; змістове і методичне розроблення окремих дидактичних одиниць змісту гуманітарної і природничої освіти; створення методик формування в учнів системи знань на основі предметів

гуманітарного і природничого циклів; розвиток системного мислення учнів, орієнтованого на синтез різних знань, інтеграцію підходів, багатофакторне, міждисциплінарне усвідомлення проблем у контексті суспільних, екологічних, загальнолюдських аспектів; виховання здатності щодо критичного сприйняття, всебічної оцінки різних людських явищ, із урахуванням їх психологічних, фізіологічних, соціальних, економічних, екологічних та інших характеристик; виховання ініціативної, творчої особистості, здатної розв'язувати різноманітні практичні й духовні проблеми.

Формування у старшокласників системи знань на основі гуманітарної і природничої освіти у варіативній частині її змісту має значні можливості не лише для системного засвоєння знань, а й до більш свідомого вибору майбутньої діяльності, відповідно до Концепції профільного навчання в старшій школі. Розв'язання проблем гуманітарної і природничої освіти вимагає забезпечення єдності задуму, ідеї і діяльнісного підходу самими учнями; здійснення проблемного підходу до змісту гуманітарних і природничих знань, їх конструювання з огляду на діяльнісний підхід, на розширення традиційних уявлень про гуманітарні і природничі знання. Отже, слід враховувати особистісні, екологічні, світоглядні, соціальні та інші аспекти наукової діяльності; належить створювати навчальне середовище, яке відповідатиме запитам особистості учня, формуватиме образи внутрішнього і зовнішнього світів як стійкі уявлення про себе, свою родину, дім, друзів і т.ін. Баланс образів, що формуються, ґрунтується на контекстному співвідношенні і взаємодії знань і вмій і закладаються в зміст освіти. Суспільство і держава зацікавлені в освіті, максимально зорієнтованій на суспільні потреби. Ця обставина і має бути основою для створення образної мережі змістової структури освіти, шляхом усунення непотрібних дидактичних одиниць або, навпаки, їх прирощення.

ГУМАНІСТИЧНА ПАРАДИГМА ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У ЗМІСТІ ОСВІТИ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

О. В. Барановська, канд. пед. наук

Протягом останніх років проведено аналіз можливостей фундаменталізації та гуманітаризації навчання в умовах модернізації освіти. Розглянуто загальні підходи до проблеми гуманізації, гуманітаризації та фундаменталізації змісту освіти в старшій школі, проаналізовано ключові поняття «гуманізація», «гуманітаризація», «фундаменталізація» освіти.